

IVANU GRAFENAUERJU OB OSEMDESETLETNICI

Milko Matičetov

Voščilom dnevnega in drugega časopisja ob življenjskem jubileju pomembnega slovenskega znanstvenika, rojenega 7. marca 1880 v Ziljski dolini na Koroškem, se s posebnim zadoščanjem pridružuje znanstveno glasilo tiste stroke, ki ji slavljenec že dve desetletji in pol prinaša v dar najlepše, kar premore — sadove svojega dela. Čas, ko bi akademik Ivan Grafenauer lahko užival zaslužena »otia«, spreminja z železno voljo in vztrajnostjo iz leta v leto dan na dan v »negotia«. To je nemirno, nepretrgano snovanje, z ugibanji o naši kulturni preteklosti, z iskanjem skrivnih niti, ki so nekoč povezovala ustno in pisano besedno umetnost, pa so se v stoletjih zavozlale ali pretrgale, z odkrivanjem zvez med domačimi in tujimi izročili, blizu in na daleč.

Pravkar zaključeno desetletje etnografskega dela akademika Ivana Grafenauerja, upravnika Inštituta za slovensko narodopisje pri SAZU, kaže v izbiri raziskovalnih tem rahel premik od ljudskih pesmi k prozi. Kakor je desetletje 1940—1950 v senci »Lepe Vide«, tako je desetletje 1950—1960 v znamenju »Slovenskih pripovedk o Kralju Matjažu«.

Čeprav bi s piscem, ki je še zmerom aktiven, ne mogli vsi in povsod soglašati, čeprav so mogoča tudi drugačna izhodišča, drugačni prijem ali metode od njegovih, nam je vendarle lahko v mnogočem za zgled. Nikoli in nikomur, niti svojim uradno podrejenim sodelavcem Ivan Grafenauer ne predpisuje delovnih receptov. Brez kakršnekoli samovšečnosti, nenehno in z mladeniško vnemo išče boljših, ustreznějšíh oblik dela. Vodilo mu je pošteno znanstveno prizadevanje, tipanje za objektivno resnico, ki je podobno kakor sreča včasih daleč, včasih — ko se najmanj nadajamo — pa tudi zelo blizu.

Uredništvo »Slovenskega etnografa« si šteje v čast, da ima Ivana Grafenauerja od vsega začetka za svojega sodelavca (prav kakor je sodeloval tudi že pri predhodniku našega glasila, pri »Etnologu«). V tem letniku 1960 smo namenoma zbrali take prispevke, da so bliže slavljencevim tematskim interesom, to je predvsem iz območja ljudskega pesništva in pripovedništva, ljudskih običajev, verovanj ipd.

Drugo skromno vezilo zvestemu sodelavcu pa bodi pregled njegovih etnografskih spisov od tam, kjer smo se leta 1951 ustavili (glej Slovenski etnograf III-IV, 406). Kajpada z željo, da bi se ta bibliografija še dolgo bogatila z novimi enotami in novimi popisanimi listi, slovenski etnografiji v prid in čast.

- SLOVENSKÉ PRIPOVEDKE O KRALJU MATJAZU. Dela SAZU, 4. Ljubljana 1951, 89, 262 strani.
- Odgovor* [na oceno »Spokorjenega grešnika«, SE III—IV (1950—51), 430—431.
- Matiji Murku v spomin*, SE V, 197—207.
- Ali je praslovanska beseda »bogü« iranska izposojenka*, SE V (1952), 237—250.
- Slovenska pripovedka o ujetem divjem možu*, ZC VI—VII (1952—53), 124—153; *Dostavek*, ZC VIII (1954), 150—153.
- L'origine, lo sviluppo e la dissoluzione della ballata popolare slovena »Lepa Vida«*, Lares XIX (1953), 8—18.
- Matija Murko*, Letopis SAZU 5, 1954, 168—177.
- Hrvatske inačice praobrazcu balade »Kralj Matjaž v turški ječi«*, SE VI—VII (1953—1954), 241—272.
- »Blagor ubogim« v slovenski nar. pesmi*, Koledar Slov. Koroške, 1955, 103—113.
- Srednjeveška pripovedka o Salomonu in Markolfu in prekmurska pravljica o Mačaš-kralji ino dekli*, SE VIII (1955), 129—144.
- (Ocena:) S. Skendi, *Albanian and South Slavic Oral Epic Poetry*, SE VIII (1955), 274—275.
- Matije Murka znanstvena pot*, Razprave II. razr. SAZU, II, 5—50.
- Zmaj iz petelinjega jajca*, Razprave II, 311—335.
- Slomškov rokopis narodne pesmi »Juri s pušo«*, SE IX (1956), 197—202.
- Dunajska izdaja pohorskih pripovedk*, Glasnik ISN I/2 (1956), 8—9.
- (Ocena:) C. Stief, *Studies in the Russian Historical Song*, SE IX (1956), 304.
- (Ocena:) *Jahrbuch für Volkskunde der Heimatvertriebenen*, SE IX, 308.
- Zveza slovenskih pripovedk z retijskimi: A*, SE X (1957), 97—112; *B*, SE XI (1958), 49—68; *C*, SE XII (1959), 135—162.
- Človeška stavbna daritev v slovenski narodni pripovedki in pesmi*, SR X (1957), 41—60.
- Die Volkserzählung vom falschen Sarg*, Fabula I (1957), 32—46; *Nachtrag und Zusammenfassung*, Fabula II (1959), 265—269.
- Ljudska povestica o napačni krsti*, *Alpes Orientales*, 1959, 13—32.
- Aškerčev »Mejnik« in ljudsko izročilo*, JiS II (1957), 241—247.
- Jakob Kelemina*, SE X (1957), 199—200.
- Bogastvo in uboštvo v slovenski narodni pesmi in irski legendi*, Razprave II. razreda SAZU, IV, 1958, 203—253.
- Neték in »Ponočna potnica« v ljudski pripovedki*, Razprave II. razreda SAZU, IV, 1958, 157—202.
- (Ocena:) *Deutsche Volkslieder mit ihren Melodien 4, IV/2*, ZfV 1960, 127—150.
- »Mišicina basen« od Zilje in njen pomen*, SE XIII (1960), 13—30.

Zusammenfassung

Das achtzigjährige Jubiläum Prof. Dr. Ivan Grafenauer, Mitgliedes der Slovenischen Akademie der Wissenschaften, geb. am 7. März 1880 im Gailtale in Kärnten, feiert die Zeitschrift »Slovenski Etnograf« mit einer Reihe von Beiträgen, deren Themen — aus Volkslied und Volksprosa, Volksglauben und Brauchtum — dem Interesse des Jubilars nahe stehen, und fügt noch eine bibliographische Übersicht seiner volkskundlichen Arbeiten aus dem letzten Jahrzehnt hinzu, womit die Übersicht aus dem Jahrgange 3—4, S. 406, weitergeführt wird.